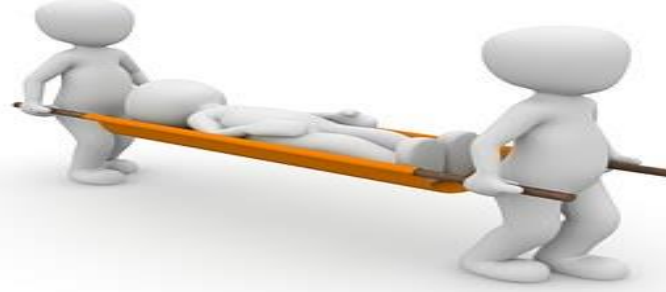

Asansör ve Yürüyen Merdivenlerde Yaşanan Kazaların Hukuki Açıdan İncelenmesi

Tahsin KAYNAK
Sıfır Risk Grup Genel Müdürü
A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı

KAZALAR

- ✓ **MONTAJ ESNASINDA YAŞANAN KAZALAR**
- ✓ **BAKIM-SERVİS FAALİYETLERİ ESNASINDA YAŞANAN KAZALAR**
- ✓ **SON KULLANICI KAZALARI**

- 4857 Sayılı İş Kanunu
- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmelikler
- 6098 Sayılı Borçlar Kanunu

- Asansör Yönetmeliği (2014 / 33 / AB)
- Asansör Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği
- Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontroller Yönetmeliği
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Asansörlere Ait Elektrik Mühendisliği Hizmetleri Yönetmeliği
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Makine Mühendisleri Odası Asansörlere Ait Makine Mühendisliği Hizmetleri Yönetmeliği

TEKNİK GEREKLİLİK VE YETERLİLİKLER

Bilirkiřiye Bařvurulması

Bilirkiřiye başvurulmasını gerektiren hâller

Madde 266* - (1) Mahkeme, çözüümü hukuk dışında, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde, taraflardan birinin talebi üzerine yahut kendiliğinden, bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir. Hâkimlik mesleğinin gerektirdiğı genel ve hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz.

* 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu

Örnek Olay (Yüksekten Düşme)

Olay, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanuna göre iş kazasıdır. Kaza, müşterinin inşaatın 3. Katında çalışırken dengesini kaybedip zemine düşmesi sonucunda ağır yaralanmasıyla meydana gelmiştir. İfadelerden anlaşılacağı gibi, kaza işin tamamen **güvensiz şartlarda** yapılmaya çalışıldığı sırada meydana gelmiştir. İşveren vekili sorumsuzca davranarak **18 yaşından küçük olan** müşteriyi suç olmasına rağmen inşaatı işbaşı yaptırmış, işbaşında verilmesi gereken **iş sağlığı ve güvenliği eğitimi vermeden** ve inşaatı gerekli iş güvenliği **tedbirlerini almadan**, yüksekte çalışmalar için zorunlu olan **iskele, platform gibi önlemler** almadan inşaatı çalıştırmıştır. Kazazedeye gerekli koruyucu malzemeleri teslim etmesine rağmen koruyucu malzemeyi kullanmadan çalışan **kazazedeyi yeterince denetlememiştir**. Bu sebeple aşağıda belirtilen kanun ve yönetmeliğe aykırı davranan şüpheli işveren vekili Y. **ASLİ** kusurludur.

Örnek Olay (Yüksekten Düşme)

1) 18 yaşını doldurmamış işçilerin ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılması yasaktır.

Ekli çizelgede, karşısında (K) harfi bulunmayan işlerde kadınlar ve (Gİ) harfleri bulunmayan işlerde de 16 yaşını doldurmuş fakat 18 yaşını bitirmemiş genç işçiler çalıştırılmaz. (Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği Madde 4)

2) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede; mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar (6331 Sayılı İş Kanunu Madde 4)

3) İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar. Bu eğitim özellikle; iş başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır. (Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik Madde 17)

4) Yapı işlerinde çalışanlar veya çalışan temsilcileri, yapı alanında sağlık ve güvenlik ile ilgili alınan tedbirler hakkında bilgilendirilir. Verilen bilgilerin kolay ve anlaşılır olması sağlanır. (Yapı İşlerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 12)

5) Yapı alanında uygun sağlık ve güvenlik şartlarının devamının sağlanması için, işveren ve alt işverenler;

Ek-4'te belirtilen asgari şartları dikkate alarak uygun tedbirleri alırlar (Yapı İşlerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 5) Yapı alanındaki çalışma yerleri için genel asgari şartlar

Yüksekte çalışma
I- Seviye farkı bulunan ve düşme sonucu yaralanma ihtimalinin oluşabileceği her türlü alanda yapılan çalışma; yüksekte çalışma olarak kabul edilir.

II- Yüksekte yapılan çalışmalarda aşağıdaki hususlara uyulur:

-Çalışanların, çalışma yerlerine güvenli bir şekilde ulaşmaları uygun araç ve ekipmanlarla sağlanır.

- Çalışma yerlerinde çalışanların güvenliği öncelikle, güvenli korkuluklar, düşmeyi önleyici platformlar, bariyerler, kapaklar, çalışma iskeleleri, güvenlik ağları veya hava yastıkları gibi toplu koruma tedbirleri ile sağlanır.

- Bu alanlarda çalışanlara yüksekte çalışmayla ilgili tehlike ve riskler konusunda bilgilendirme yapılarak gerekli eğitim verilir.

-Yüksekte yapılan çalışmalar işveren tarafından görevlendirilen ehil bir kişinin gözetim ve kontrolü altında gerçekleştirilir.

(Yapı İşlerinde İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 5-Yapı Alanları İçin Asgari Sağlık Ve Güvenlik Şartları EK - 4)

Örnek Olay (Yüksekten Düşme)

6) İşveren, 5, 6 ve 7 nci maddelerde belirtilen koşulları sağlayan kişisel koruyucu donanımlar, Ek-3'te belirtilen işlerde ve benzeri işlerde, toplu korunma yöntemleri ile risklerin önlenemediği veya tam olarak sınırlandırılmadığı durumlarda kullanılır. Ek-1'de örneği verilen tabloya göre riskler değerlendirilir ve çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden kişisel koruyucu donanım kullanılması gereken durumlar belirlenir. İşveren Ek-2'de belirtilen kişisel koruyucu donanımlardan gerekli olanları sağlar. Çalışanların bu kişisel koruyucu donanımları uygun şekilde kullanmaları için her türlü önlemi alır(02.07.2013 gün ve 28695 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik Madde 8).

Kazazede işçi X, 18 yaşından küçük (genç işçi) olup, yeterince deneyimli olmadığından ve iş başvurusu yaparken ağır ve tehlikeli işlerde çalışmasının yasak olduğu hakkında işveren vekilince uyarılmayıp işe alındığından, güvensiz koşullarda ve denetimsiz olarak çalıştırıldığından bu **olayda hiçbir kusuru yoktur.**

Kanaatimi belirtir raporumu Sayın Cumhuriyet Başsavcılığı takdirlerine saygı ile sunarım.

Örnek Olay (Son Kullanıcı Kazası-1)

Mersin'de bir gencin ölümüne yol açan asansör faciasıyla ilgili soruşturma sonunda yönetici, asansör firmasının sahibi ve iki teknisyen tutuklandı....

Mersin'de üniversite öğrencisi Gamze Ergün'ün (22) ölümü, kuzeni Hasan Ceylan'ın (19) da yaralanmasıyla sonuçlanan asansör faciası soruşturması sonunda 4 kişi tutuklandı.

Savcılık, asansör faciasıyla ilgili başlattığı soruşturmayı tamamladı. Cumhuriyet Savcısı İsmet Şenli tarafından olay yerinde keşif yapıldı ve ön bilirkişi raporu hazırlandı. Deliller ve ön bilirkişi raporunu değerlendiren nöbetçi savcılık da Ergün ailesinin oturduğu 11'inci **Blok Yöneticisi S.B.** ile **asansör firması** **sahibi C.A., teknisyenler Ö.O.ve E.K.**'yı tutuklanma isteğiyle nöbetçi mahkemeye sevk etti. Kazada ihmali olduğu iddia edilen 4 kişi "**İhmal sonucu ölüme sebebiyet verme**" suçundan tutuklandı.

Erciyes Üniversitesi Japon Dili Bölümü son sınıf öğrencisi Ergün, yılbaşı gecesini kuzeni Ceylan ile sokağa çıkmak istedi. Oturdukları binanın 6'ncı katından asansöre binen Ergün ile Ceylan, asansörün arızalanıp 5'nci katta kalması sonucu mahsur kaldı. Kuzenlerin cep telefonuyla aradığı ailesi site görevlisine haber verdi. Görevlilerin çağırdığı asansör tamircileri K. ve O., asansörü 6'ncı kata geri çekmeye başladı. Bu sırada çelik halat koptu ve asansör yaklaşık 20 metreden boşluğa çakıldı. Ağır yaralanan iki kuzenden Ergün kaldırıldığı hastanede yeni yılın ilk saatlerinde yaşamını yitirdi.

Örnek Olay (Son Kullanıcı Kazası-2)

İzmir Metrosu'nun Üçyol İstasyonunda yürüyen merdivenin birden bire ters çalışmaya başlaması sonucu 14 kişi yaralandı.

MMO İzmir Şubesi'nden ekiplerin kaza alanında yaptığı inceleme sonrası oda tarafından yapılan açıklamada, “**yürüyen merdiveni hareket ettiren redüktördeki dişlinin parçalanması sonucunda arızanın meydana geldiği, ancak bu tür yürüyen merdivenlerde bulunması gereken yardımcı bir fren sisteminin bulunmaması nedeniyle, merdivenin aşağıya doğru kontrolsüz bir şekilde kayarak yaralanmalara sebep olduğu anlaşılmaktadır**” denildi.

Asansör ve yürüyen merdivenlerde periyodik bakımların yanı sıra, yılda en az bir kez yaptırılması zorunlu olan periyodik kontrolün yapıldığına dair herhangi bir ibarenin **bulunmadığına dikkat çekilen açıklamada,** “**Yürüyen merdivenin periyodik kontrollerinin yapılmadığı tahmin edilmektedir. Hatalı imalat ya da malzeme yorulması nedeniyle kırılmış olan dişli önceden tespit edilemese bile, yıllık kontroller yapılmış olsaydı bu tür yürüyen merdivenlerde zorunlu olarak bulunması gereken yardımcı fren sisteminin olmadığı tespit edilerek kaza önlenebilirdi**” ifadelerine yer verildi

Örnek Olay (Son Kullanıcı Kazası-3)

ÖZET : Davalı site yönetim kurulu asansörün bakımı için davalıLtd. Şİ ile sözleşme yapmıştır. Bilirkişi raporu ile de belirlendiği üzere hem site yönetimi hem de asansör bakım şirketi asansörlerin **eski olduğunu, tehlike arzettiğini, güvenli olmadığını bildikleri halde revizyona tabi tutarak yenilememeleri ve aylık bakım kartlarını düzenlememek ve kontrol etmemekle** kusurları bulunması nedeniyle desteğin içinde bulunduğu asansörün düşmesine ve sonuçta da desteğin ölümüne neden olmuşlardır.

Site **yönetim kurulu** kusurları nedeniyle **yönetim kurulu başkanı** ile birlikte sorumlu tutulmaları gerekir. Davalı site yönetim kurulu başkanının mahkum olması diğer yönetim kurulu üyelerini sorumluluktan kurtarmaz. Davalı **asansör bakım şirketinin elemanları** da kusurlu bulunmuş olup çalışanlarının ihmal ve kusurlarından dolayı **şirket olarak** sorumlu olması gerekir.

Örnek Olay (Son Kullanıcı Kazası-4)

The image shows a newspaper clipping with a blue background. On the right side, there is a photograph of a young boy with dark hair, wearing a striped shirt, looking towards the camera. The main headline is written in large, bold, white letters: "ASANSÖR CİNAYETİ". Below the headline, there are three columns of text. The first column is titled "7 KAT SÜRÜKLENDİ" and describes an incident in D.Bakır where a 7-year-old boy, Mehmet Kaya, fell from a third-floor apartment into a 7 cm gap between the wall and the elevator shaft, falling seven floors. The second column is titled "KÜÇÜLTMÜŞLER!" and reports that a small child died on the way to the hospital, with doctors stating "The company cabinet is getting bigger" and that the building was unsafe, leading to the child's death. The third column is titled "HABERTÜRK UYARMIŞTI" and mentions that Habertürk had warned about the danger of the elevators in D.Bakır. At the bottom of the clipping, there is a red banner with white text that reads "KADIN SARIK DEĞİL" and a red seal with the text "TÜRKİYE'NİN".

ASANSÖR CİNAYETİ

7 KAT SÜRÜKLENDİ
D.Bakır'da 7 yaşındaki Mehmet Kaya, üçüncü kattaki evi için asansöre bindi. Ayağı asansör ile duvar arasındaki 7 cm'lik boşluğa sıkışan Mehmet, 7 kat sürüklendi.

KÜÇÜLTMÜŞLER!
Küçük çocuk hastane yolunda can verdi. Uzmanlar "Firma kabine büyük geliyor diye asansörü küçülttü" derken, bina kaçak, asansör de ruhsatsız çıktı. 13'te

HABERTÜRK UYARMIŞTI
D.Bakır'daki asansörlerin 98'inin tehlikeli olduğunu Habertürk gündeme getirmişti

KADIN SARIK DEĞİL

Teşekkürler ...